

Juridiska fakultetskansliet

Kulturdepartementet

Remiss: Ett digitalt utvecklingsstöd till vissa tidskrifter (Ds 2024:4)

Juridiska fakultetsnämnden vid Stockholms universitet har genom remiss anmodats att yttra sig i rubricerat ärende. Fakultetsnämnden får härmed lämna följande synpunkter.

Utredningens uppdrag

Utredarens uppdrag har varit att föreslå hur ett tidsbegränsat stöd till allmänt tillgängliga tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik kan utformas för att ge förutsättningar till nödvändiga Anpassningar för uppnående av en hållbar digital affärsmodell.

Förutsättningar för stöd

Förutsättningarna för stödet är brett formulerade. Det kan innebära att handläggningen av ansökningar blir svårare att överblicka, de kan bli mer tidskrävande och utan den nödvändiga nivån på transparens som ett sådant stöd bör uppfylla. Det är önskvärt med objektiva kriterier som relaterar till utgivningsfrekvens, mängd redaktionellt material under en viss tidsperiod, etc. Tydliga, konkreta och objektiva kriterier kan effektivisera ansökningsförfarandet och samtidigt garantera ett transparent och rättvist system.

Vidare, och trots att kravet att tidskriften ”inte väsentligt verkar mot grunderna för det demokratiska styrelseskicket” är en rimlig förutsättning för att bidrag skall kunna utgå, kommer det sannolikt bli svårt för den beslutsfattande myndigheten att på ett rättssäkert och tidseffektivt sätt göra en sådan bedömning.

Ett ytterligare krav är att tidskriften måste ha ”långsiktiga ekonomiska förutsättningar för att bedriva sin verksamhet på affärsmässiga grunder”. Kriterierna motsvarar inte den verklighet som många tidskrifter har att hantera idag. De flesta bedrivs som en blandning av rent affärsmässig verksamhet och verksamhet styrd av principer för ideellt arbete. Sådana tidskrifter kan spela en avgörande roll för samhällsdebatten, men har svårt att visa på en långsiktig lönsamhet. Det framstår som märkligt att just de tidskrifterna utesluts från möjlighet att erhålla bidraget. Utredningen anger att ”Av vikt att notera i sammanhanget är att de tidskrifter som här talas om inte nödvändigtvis har starka ägare bakom sig. Det finns tidskrifter som produceras på ett professionellt sätt under mycket knappa ekonomiska omständigheter, med ett engagemang som kan beskrivas som närmast

---

Juridiska fakultetsnämnden

ideellt”. Trots det verkar utredningen inte ta hänsyn till det i utformningen av de tillämpliga kraven.

Statsstödsregler

Utredningens analys när det gäller frågan om reglerna för statligt stöd till företag förefaller vederhäftig och rimlig.

Vi noterar att utredningens förslag att tillämpa Kommissionens de minimis-regler förutsätter att stödmottagarna inte tar emot annat de minimis-stöd som överstiger 300.000 euro på en treårsperiod som följer företagets räkenskapsår. För att säkerställa lösningens genomförbarhet, bör det därmed undersökas huruvida potentiella stödmottagare inte redan erhåller typer av stöd som kan utesluta dem från möjligheten att ta del av det föreslagna stödet.

I utredningen (s. 62) anges att ”Stödet föreslås också finansieras inom ramen för mediestödsanslaget på statsbudgeten, varför inget additionellt stöd till sektorn uppkommer.” Vi har svårt att bedöma om något ytterligare sektorstöd verkligen inte kommer att uppkomma i och med den föreslagna lösningen.

Upphovsrätt

Utredningens kartläggning har visat att de flesta tidskrifter som kategoriserats som tidskrifter som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik redan har en digital utgivning och närvaro genom webbplats, e-tidning och andra erbjudanden till läsare och kunder. Samtidigt har många tidskrifter kvar en tryckt upplaga. Utredningen anger att de utmaningar som dessa tidskrifter står inför ser olika ut beroende på faktorer som upplaga och publicistisk profil, men generellt handlar det om att kunna öka intäkterna från betalande digitala läsare och kunder samt från digitala annonser. Digitaliseringen innebär mer integrerade arbetssätt som behöver stödjas av en ändamålsenlig digital teknik och rätt kompetens i organisationen för att göra det möjligt att utveckla en hållbar digital affärsmodell. Samtliga dessa frågeställningar kräver långsiktiga strategier och i vissa fall investeringar. En viktig del av den digitala omställningen och en faktor som påverkar affärsmodellen är upphovsrätten och sättet på vilket den tillämpas i den digitala miljön.

Det är en brist i utredningen, att trots att utredningens utgångspunkt är den digitala omställningen och hur den påverkar tidskriftens affärsmodell, görs ingen bedömning alls om hur upphovsrätten och de frågor som uppstår i en digital miljö kan fungera som belastning/möjliggörare för tidskriften.

Hänvisningar i förordningstexten

Den föreslagna förordningen om digitalt utvecklingsstöd till vissa tidskrifter föranleder kommentarer som härrör till de interna referenser som används.

I förordningens 5 § anges att ”[u]tvecklingsstöd enligt denna förordning för lämnas till en tidskrift med fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik enligt 2 § [...]”. Av 2 § framgår emellertid endast att ”[u]tvecklingsstöd lämnas i mån av tillgång på medel”. Möjligen är avsikten att hänvisa till 4 §, där det stadgas en definition av begreppet tidskrift som bedriver fördjupande samhälls- och nyhetsjournalistik. Det kan ifrågasättas huruvida formuleringen överhuvudtaget är nödvändig.

I förordningens 16 § första stycket ges Mediemyndigheten möjlighet att meddela föreskrifter i vissa frågor som närmare beskrivs i tre punkter. I den första punkten hänvisas till 2 §, när det egentligen borde avse 4 §. I den andra punkten hänvisas till 3 §, trots att hänvisningen borde avse 5 §. I den tredje punkten hänvisas till 4–6 §§. Hänvisningarna bör avse 6 § och 7 §.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jane Reichel. Yttrandet har beretts av professor Frantzeska Papadopoulou. Föredragande har varit utredare Karolina Alveryd. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jane Reichel

Karolina Alveryd